

2.6. ARHITEKTURA

Arhitektura je umjetnost oblikovanja prostora. Za doživjeti arhitekturu, koja ima dužinu, širinu i visinu, potrebno je uključiti kretanje i vrijeme.

Arhitektonsko djelo miruje, a mi se moramo kretati oko njega izvana i iznutra. U samom arhitektonskom djelu razlikujemo arhitektonski plašt i ono što on zatvara, a to je arhitektonski prostor. Arhitektonsko djelo uvijek ima praktične namjene (funkcije) koje dijelimo na :

- svjetovne (profane)
- religijske (sakralne)
- utvrđne (fortifikacijske)

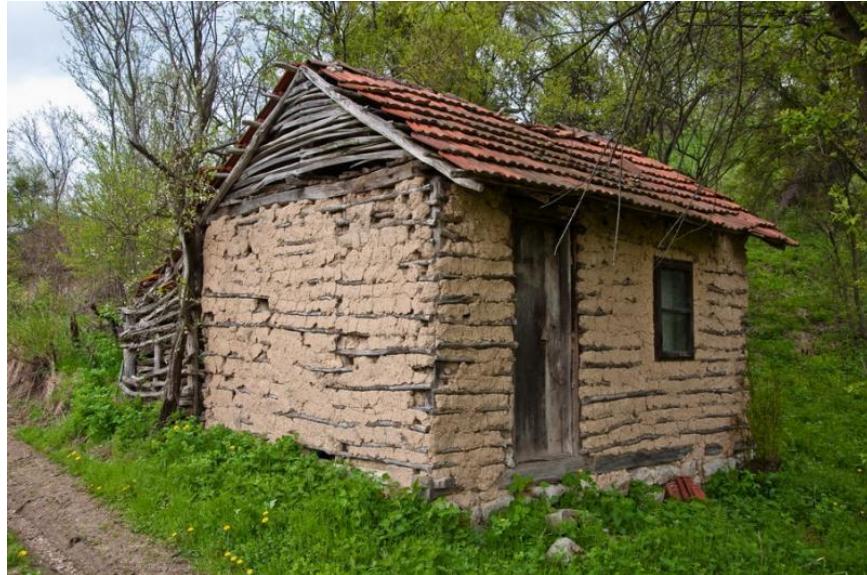
Počeci arhitekture se javljaju u neolitu, a osnovna funkcija joj je zaštita od atmosferskih utjecaja – arhitektura poznata pod nazivom zemunice, sojenice, kolibe.

SOJENICA

ZEMUNICA

KOLIBA

Razvojem arhitekture nastaju građevine koje danas poznajemo kao tradicionalna arhitektura – BUNJA – kuća od kamena lomljenca bez veziva, BRVNARA – kameno postolje, drveni zidovi, krov od drvenih letvica), kuća dijelom zidana dijelom drvena pokrivena slamom.

BUNJA (kažun)

BRVNARA

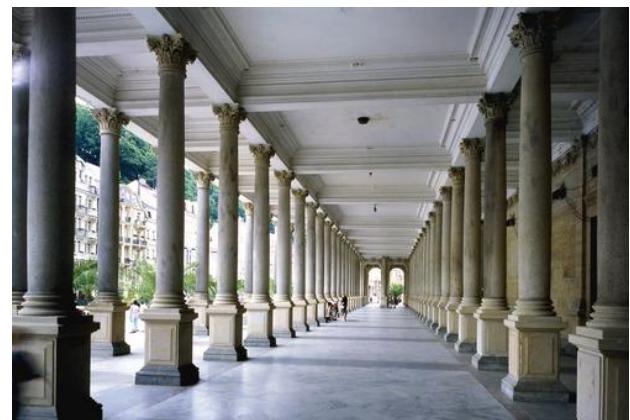
TRADICIONALNA ZAGORSKA KUĆA

Arhitektonsko djelo nastaje na način da koristimo različite građevinske materijale, koji svojim osobinama, svojim svojstvima i mogučnošću obrade uvjetuju korištenje određenih konstruktivnih elemenata, a materijali i konstrukcija utječu na oblikovanje građevine. Materijale dijelimo na TRADICIONALNE (kamen, opeka, drvo) i MODERNE (beton, armirani beton, staklo, aluminij).

Razlikujemo konstruktivne elemene koji stoje vertikalno (nosači) – zid, stup, stub i elemente koji stoje horizontalno (teret) – strop, svod, kupola, krov. Osim osnovnih konstruktivnih elemenata postoje i elementi rasčlanjenja zida – luk – polukružni, šiljasti, arkada (dva stupa povezana lukom), kolonada – dva stupa povezana ravnom gredom (arhitrav). Svakom materijalu odgovara neki konstruktivni element – kamen (ravna greda), opeka (lukovi, kupole, bačvasti svodovi), armirani beton i čelik – i vertikalni i horizontalni elementi djeluju kao jedno (novi materijali omogućuju nastajanje novih oblika).

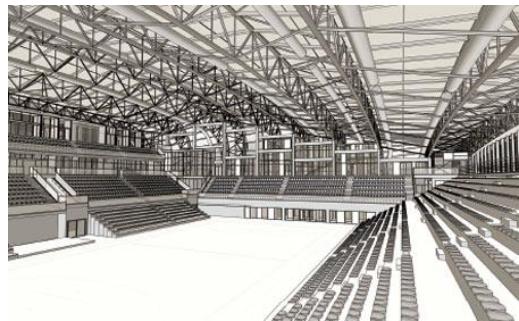
ARKADE

KOLONADE

ARMIRANO BETONSKE KONSTRUKCIJE

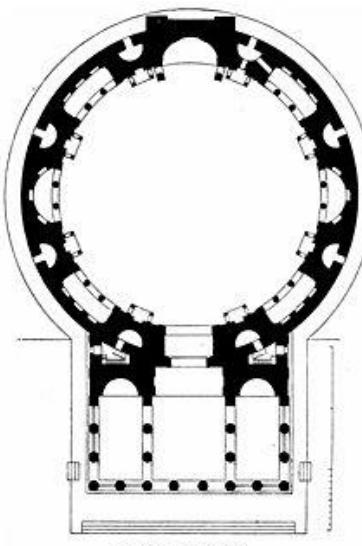

ČELIČNE KONSTRUKCIJE

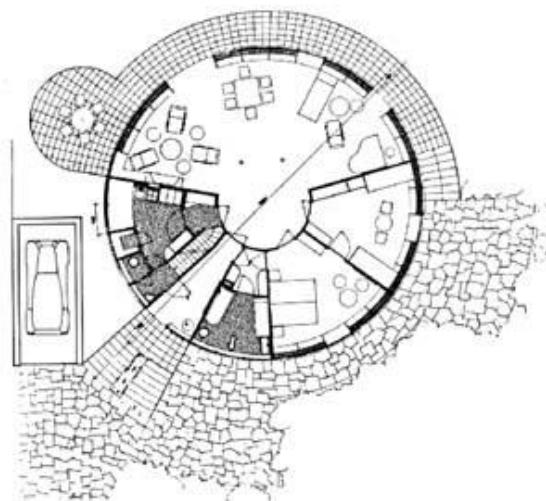

Prostor koji nastaje, a usko je vezan uz namjenu može biti :

- centralni
- uzdužni (longitudinalni)
- jedinstven
- rasčlanjen

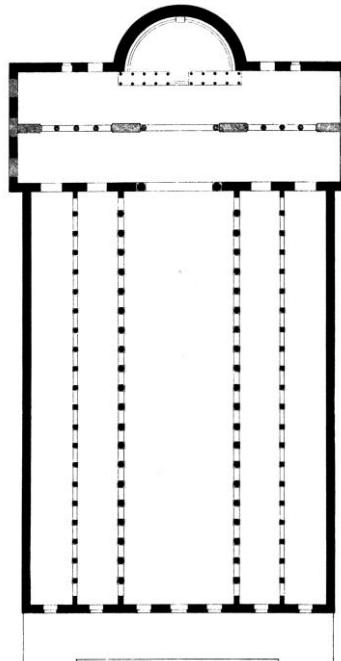
12. ROM: PANTHEON.

CENTRALNI PROSTORI

IZDUŽEN, JEDINSTVEN PROSTOR

1. ROM: S. PAOLO F. L. M.

IZDUŽEN, RASČLANJEN PROSTOR

2.7. URBANIZAM

Urbanizam (gradogradnja, lat. *urbs* = grad) je odnos volumena i prostora, pri čemu volumen predstavljaju zgrade a prostor trgovi, ulice, dvorište, parkovi. Budući da su volumen i prostor dvije važne sastavnice grada jako je

važno da između njih postoji sklad, jer se na takav način postiže vrijednost grada.

Grad ima 4 osnovne funkcije:

- STANOVANJE I REKREACIJU
- INDUSTRIJU I PROMET

Funkcije dolaze u parovima jer se zajedno i rješavaju (uz stambenu četvrt ide i rekreacija, a uz industriju promet koji dovozi sirovinu). Postoji opasnost ako se funkcije pomiješaju jer u tom slučaju nastaje kaos.

Gradovi nastaju na važnim prometnim pravcima, uz plodne dijelove zemlje, radi hrane, na mjestima na kojima ima puno ljudi na malom prostoru. Prema smještaju razlikujemo dva tipa gradova – NIZINSKI I NA BRIJEGU , a prema organizaciji prostora – ORGANIČKI (prati izohipse terena u koncentričnim krugovima) I GEOMETRIJSKI (ulice pod pravim kutem, formiraju se blokovi)

GRAD NA BRIJEGU – MOTOVUN

GRAD U NIZINI - KARLOVAC

GEOMETRIJSKA ORGANIZACIJA – NEW YORK

ORGANIČKA ORGANIZACIJA - ROVINJ

